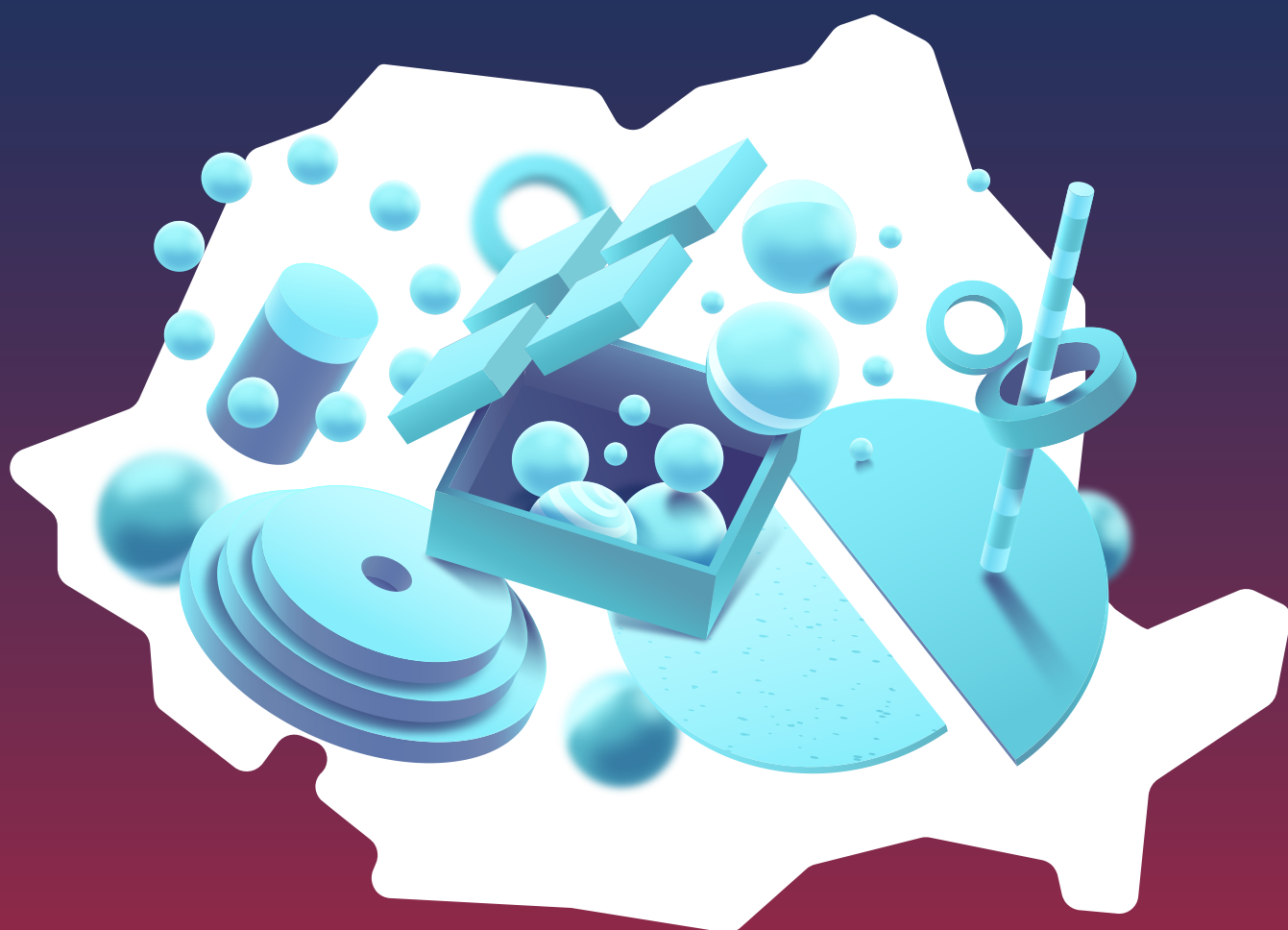

Investițiile în sănătate sunt investiții în viitorul României

Finanțarea sistemului medical

Consiliul
Investitorilor
Străini

Introducere

România este o țară dezvoltată în care veniturile românilor cresc, pe baza rezultatelor unei economii solidare și echitabile, capabilă să producă locuri de muncă mai multe și mai bine plătite, în care forța de muncă produce valoare adăugată și are capacitatea de a inova. Într-o astfel de țară, populația trebuie să fie sănătoasă și să existe un sistem de sănătate eficient, accesibil și rezilient.

Sănătatea, ca fundament al capitalului uman, este esențială pentru inovație, productivitate și, prin urmare, pentru creșterea economică durabilă a României. Recunoașterea acestei interdependențe subliniază necesitatea unor investiții strategice în sistemul de sănătate, care, în ciuda progreselor economice remarcabile ale țării, suferă de subfinanțare cronică și cheltuieli per capita mult inferioare mediei Uniunii Europene conform celui mai recent Profil de țară pentru sănătate¹. Această realitate generează efecte negative asupra speranței de viață și ratei mortalității evitabile și tratabile, reflectând un decalaj semnificativ între nevoile sistemului de sănătate și resursele disponibile, cu potențiale repercusiuni grave asupra calității vieții și dezvoltării economice.

Consiliul Investitorilor Străini (FIC) subliniază importanța imperativă a reformării sectorului de sănătate, nu doar pentru îmbunătățirea îngrijirii cetățenilor, dar și pentru susținerea unui mediu de afaceri solid și a unei creșteri

economice durabile. Această viziune se aliniază cu obiectivele platformei „Va Urma”², lansată de FIC, care vizează dezvoltarea accelerată a României până în 2040, considerând îngrijirea capitalului uman o condiție esențială pentru realizarea acestui obiectiv.

În ultimele decenii, beneficiile aduse de vaccinuri, antibiotice și nutriție adecvată au evidențiat impactul direct al sănătății publice asupra creșterii economice, salvând milioane de vieți și stimulând productivitatea și ocuparea forței de muncă. Acest aspect promovează beneficii sociale³ considerabile și contribuie la progresul economic sustenabil.

Investiția în sănătate reprezintă, de fapt, o investiție în capitalul uman al României, esențială atât pentru actuala, cât și pentru viitoarele generații. Alocările financiare optimizate și orientate către politici publice de sănătate bazate pe dovezi demonstrează un impact pozitiv semnificativ asupra societății, prin salvarea de vieți, îmbunătățirea calității acestora și stimularea creșterii economice și a productivității, așa cum se observă în alte state europene. În acest sens, ediția 2023 a Cărții Albe FIC, intitulată „Investiții pentru viitor”⁴, oferă o serie de recomandări valoroase pentru consolidarea investițiilor în capitalul uman și, implicit, în sistemul de sănătate românesc.

1 <https://www.oecd-ilibrary.org/deliver/f478769b-en.pdf?itemId=%2Fcontent%2Fpublication%2Ff478769b-en&mimeType=pdf>

2 <https://vaurma.ro/>

3 <https://public.tableau.com/views/PrioritizingHealthAprescriptionforprosperity/PrioritizinghealthAprescriptionforprosperity?showVizHome=no&showVizHome=no%20#2>

4 <https://wb2023.fic.ro/ro/capitalul-uman#>

Scopul și obiectivele Documentului de poziție

Documentul de poziție urmărește să sublinieze importanța strategică a investițiilor în sănătate ca investiții în capitalul uman și viitorul României. Scopul central este de a promova o abordare holistică și bazată pe dovezi în reformarea și finanțarea sistemului medical, pentru a asigura accesul universal la îngrijiri de sănătate de calitate și pentru a reduce decalajele de sănătate existente la nivel național și în comparație cu Uniunea Europeană.

Obiectivele specifice includ:

- Îmbunătățirea accesului la servicii de sănătate eficiente, inclusiv medicamente și tratamente inovatoare, prin finanțare adecvată și predictibilă;
- Stimularea cercetării și inovației în dome-

niul medical, cu focus pe adoptarea rapidă a tehnologiilor medicale avansate și a practicilor medicale bazate pe valoare;

- Promovarea unui sistem de sănătate transparent, eficient și orientat către pacient, prin digitalizare și utilizarea datelor de sănătate în luarea deciziilor;
- Încurajarea parteneriatelor public-private ca mecanism de dezvoltare a infrastructurii medicale și de îmbunătățire a calității serviciilor oferite.

Prin această abordare, Documentul își propune să contribuie la construirea unui sistem de sănătate rezilient, capabil să răspundă eficient nevoilor cetățenilor și să susțină dezvoltarea economică și socială pe termen lung a României.

Contextul actual și provocările sistemului de sănătate din România

Măsurile întreprinse de Guvernul României au reușit să asigure o performanță economică puternică și o redresare a economiei, care a înregistrat în anul 2022 o creștere de 4,7%, precum și menținerea unei creșteri sustenabile cu un ritm mediu anual de 4,1% pe întreg orizontul 2024-2026, mai mare comparativ cu cea estimată a fi înregistrată la nivelul Uniunii Europene (UE), cât și al Zonei Euro, creștere care potrivit prognozei de toamnă a UE este

estimată la 2,2% în primele 9 luni ale anului 2023 și 1,3% în 2024, respectiv 1,2% în 2025.

România a înregistrat progrese semnificative în dezvoltarea economică și socială, cu un accent crescut pe îmbunătățirea calității vieții cetățenilor săi. Acesta include inițiative legislative importante în sectorul sănătății, cum ar fi Strategia Națională de Sănătate 2023-2030, Strategia Națională de Vaccinare și Legea nr. 293/2022 pentru prevenirea și combaterea

cancerului. Aceste eforturi demonstrează angajamentul autorităților României de a îmbunătăți accesul la servicii de sănătate de calitate și de a promova un mediu sănătos pentru toți cetățenii.

În ciuda progreselor legislative, sistemul de sănătate din România încă se confruntă cu obstacole majore în ceea ce privește finanțarea. Cu cheltuieli per capita care se situează la nivelul cel mai scăzut dintre statele membre ale Uniunii Europene, bugetul alocat sănătății nu corespunde necesităților efective ale sistemului. Contribuția sectorului public la finanțarea sănătății, care este de aproximativ 4,5% din Produsul Intern Brut (PIB), rămâne mult sub media UE de aproximativ 9%⁵. Aceasta indică o lipsă cronică de fonduri, subliniind necesitatea unor acțiuni imediate pentru a satisface cerințele reale ale sistemului sanitar și pentru a putea ajunge la media europeană de 9% din PIB acordat sectorului sănătății într-un orizont de timp de 5-10 ani. În anul 2021, cheltuiala publică pentru sănătate per capita, ajustată la paritatea puterii de cumpărare, a fost de doar 1.303 EUR în România, comparativ cu media europeană de 3.319 EUR⁶, pe când doar aproximativ 40% din populația asigurată contribuie efectiv la bugetul de sănătate. Astfel, este evidentă nevoia de a crește finanțarea curentă și viitoare a sistemului de sănătate, pentru a adresa adecvat nevoile pacienților și pentru a consolida infrastructura sanitară a țării. Aceasta subfinanțare afectează negativ capacitatea de a oferi servicii medicale esențiale și tratamente inovatoare, punând în pericol sănătatea și bunăstarea pacienților români.

Subfinanțarea sistemului de sănătate în România are efecte profunde nu doar asupra indicatorilor de sănătate, ci și asupra economiei și coeziunii sociale. Speranța de viață redusă, ratele ridicate ale mortalității evitabile și prin cauze tratabile, precum și condițiile precare de muncă pentru personalul medical evidențiază deficiențele sistemice și impactul lor negativ asupra societății. În plus, lipsa accesului la

medicamente și tratamente inovatoare datorită restricțiilor bugetare agravează inegalitățile în sănătate și limitează capacitatea de recuperare a pacienților, contribuind la pierderi economice semnificative și la o scădere a productivității forței de muncă.

Bugetul alocat sănătății în 2024 nu reflectă nevoile reale ale sistemului de sănătate, cu potențiale consecințe negative asupra sistemului de sănătate și a pacienților din România. În termeni absoluți, sistemul de sănătate necesită măsuri suplimentare pentru creșterea finanțării actuale și viitoare, pentru a acoperi nevoile reale ale sistemului de sănătate.

Subfinanțarea sistemului de sănătate are efecte importante asupra principalilor indicatori de sănătate: speranța de viață la naștere în România a fost a 3-a cea mai scăzută în rândul statelor membre în 2022 și cu 4,5 ani sub media UE⁷. În 2022, speranța de viață la naștere în România a fost de 71,5 ani pentru bărbați și de 79,3 ani pentru femei – o disparitate de gen mai mare decât media UE (bărbații trăiesc cu 7,8 ani mai puțin decât femeile, comparativ cu o disparitate de gen la nivelul UE de 5,4 ani).

Mai mult, România a înregistrat cele mai înalte rate ale mortalității evitabile și prin cauze tratabile dintre toate statele membre ale Uniunii Europene. Aceste rate au suferit o creștere semnificativă în anul 2020, simultan cu debutul pandemiei de COVID-19, contrar unei tendințe de ameliorare graduală observată pe parcursul ultimului deceniu. Mortalitatea evitabilă servește drept barometru pentru eficiența politicilor de sănătate publică și a măsurilor de prevenție, pe când mortalitatea prin cauze tratabile reflectă performanța sistemului sanitar. În 2020, s-au constatat 358 de decese evitabile la fiecare 100.000 de locuitori, un număr aproape dublu comparativ cu media Uniunii Europene de 180 de decese la 100.000 de locuitori. COVID-19, împreună cu boala cardiacă ischemică și afecțiunile legate de consumul de alcool, s-au numărat printre principalele

5 https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/hlth_sha11_hf__custom_9549076/default/table?lang=en

6 https://read.oecd-ilibrary.org/social-issues-migration-health/romania-country-health-profile-2023_f478769b-en#page3

7 https://health.ec.europa.eu/system/files/2024-01/2023_chp_ro_romanian.pdf

motive ale mortalității evitabile pre-pandemie. În ceea ce privește mortalitatea prin cauze tratabile, aceasta a atins un număr de 235 la 100.000 de locuitori, fiind cu mult peste media UE de 92 la 100.000 de locuitori.

România se confruntă cu o situație precară în ceea ce privește condițiile de muncă în rândul personalului medical. O analiză a remunerației anuale a forței de muncă din domeniul sănătății relevă o discrepanță majoră între câștigurile individuale anuale din România, raportate în 2017 la 8,8 mii euro și media UE de 31,5 mii euro pentru același an. În ceea ce privește volumul de muncă, România se află pe o poziție de lider, cu ore anuale de persoană în 2017 estimate la 1.867, față de media UE de 1.477 de ore. O astfel de intensitate poate fi cauzată de lipsa de personal calificat. Această imagine arată nu doar o scădere continuă a ofertei potențiale de forță de muncă în România în perioada 2020-2030, ci și o scădere mult mai rapidă decât media UE, unde tendințele sunt aproape stabile în aceeași perioadă analizată.⁸

Finanțarea adecvată a sistemului de sănătate este o investiție în sănătatea și viitorul societății cu un beneficiu potențial de 2\$, până la 4\$ câștigați pentru fiecare dolar investit în sănătate⁹.

Sistemul public de sănătate nu a beneficiat de avantajele investițiilor în politici pe termen mediu și lung pentru reducerea ratelor de mortalitate din cauza lipsei planificării bugetare pe mai mulți ani și a lipsei evaluării efectuate pe principiile îngrijirii medicale bazate pe valoare.

Aceste provocări subliniază nevoia urgentă de reforme sistematice și de investiții strategice în sănătate, cu scopul de a construi un sistem de sănătate robust, eficient și echitabil, care să asigure accesul universal la îngrijiri de calitate și să promoveze o societate sănătoasă și prosperă în România. Este crucial să se abordeze aceste deficiențe prin politici publice bine concepute și prin creșterea finanțării, pentru a asigura un viitor mai sănătos și mai sigur pentru toți cetățenii români.

4 Situația curentă a accesului pacienților la tratamente

Salutăm adoptarea de către Guvernul României a *Hotărârii de Guvern privind modificarea și completarea anexei la Hotărârea Guvernului nr. 720/2008 pentru aprobarea Listei cuprinzând denumirile comune internaționale corespunzătoare medicamentelor de care beneficiază asigurații, cu sau fără contribuție personală,*

pe bază de prescripție medicală, în sistemul de asigurări sociale de sănătate, precum și denumirile comune internaționale corespunzătoare medicamentelor care se acordă în cadrul programelor naționale de sănătate în cadrul sesiunii de Guvern din data de 23 aprilie 2024¹⁰ și publicarea acesteia în Monitorul Oficial nr.

8 Markus Schneider, Thomas Krauss, Aynur Köse, Marian Craig, Uwe Hofmann, BASYS Study: „Health workforce demand and supply”- Augsburg, May 2022.

9 Studiul McKinsey - Prioritizing health: A prescription for prosperity - <https://www.mckinsey.com/industries/healthcare/our-insights/prioritizing-health-a-prescription-for-prosperity#section-header-1>

10 <https://gov.ro/ro/guvernul/sedinte-guvern/informatie-de-presa-privind-actele-normative-adoptate-in-cadrul-edintei-guvernului-romaniei-din-23-aprilie-2024>

382¹¹ pentru asigurarea pacienților români la terapii și medicamente.

Cu toate acestea, în cadrul actualului sistem de sănătate din România, alocarea bugetară destinată medicamentelor incluse în programele naționale de sănătate curative evidențiază o creștere modestă de 0,22% comparativ cu anul 2023, o tendință similară observându-se și în bugetul destinat medicamentelor compensate, cu o creștere de 0,29%. Această situație implică o potențială limitare în implementarea eficientă a legislației recent adoptate, inclusiv a măsurilor prevăzute în Legea nr. 293/2022 pentru prevenirea și combaterea cancerului, din cauza menținerii unui nivel constant al bugetului pentru programele curative, fără a reflecta așteptările de integrare a terapiilor noi în sistemul de rambursare în anul 2024.

Limitările bugetare se extind și la nivelul contractelor cost-volum/cost-volum-rezultat, pentru care plafonul de contractare stabilit la 4,3 miliarde lei rămâne neschimbat față de anii precedenți. Această constanță bugetară restrânge posibilitățile de renegociere și reînnoire a contractelor esențiale pentru asigurarea continuă a accesului pacienților la terapii salvatoare de viață.

Analiza situației curente anticipează o creștere a necesarului de medicamente, în concordanță cu nevoile de tratament ale pacienților, inclusiv a celor nou diagnosticați, precum și cu directivele ghidurilor de tratament naționale și

internaționale. Bugetul preconizat pentru anul 2024 nu corespunde acestei evoluții și riscul ca CNAS să întâmpine dificultăți în onorarea obligațiilor financiare la timp, similar cu situația din a doua jumătate a anului 2023, este semnificativ. Estimările noastre indică faptul că creditele de angajament alocate pentru contractele cost-volum se vor epuiza până în luna mai a.c., punând astfel în pericol accesul pacienților oncologici la tratamentele esențiale.

Lipsa unor politici de rambursare eficiente, care să îmbunătățească direct și indirect rezultatele pacienților, precum și impactul asupra societății, relevă accesul limitat la îngrijiri esențiale pentru pacienții români. Această problemă este exacerbată de indisponibilitatea tehnologiilor inovatoare, cum ar fi chirurgia robotică, elemente ce reprezintă deja un standard de îngrijire în Uniunea Europeană, dar care, din cauza limitărilor de rambursare, rămân inaccesibile pentru majoritatea populației din România, amplificând astfel inechitățile în accesul la îngrijire medicală de calitate.

Astfel, este imperativ să se revizuiască și să se ajusteze bugetele alocate, precum și politicile de rambursare, pentru a asigura implementarea eficientă a reformelor legislative și a îmbunătăți accesul la terapii inovatoare și de calitate, contribuind la reducerea disparităților de sănătate și la promovarea egalității în îngrijirea medicală pentru toți cetățenii României.

11 <https://monitoruloficial.ro/e-monitor/>

Soluții sistemice și impactul lor pe termen lung

Pentru a îmbunătăți sistemul de sănătate din România și a asigura accesul echitabil și rapid la inovații medicale, se propun mai multe strategii esențiale, structurate într-un plan coerent și amplu.

În primul rând, este esențială stabilirea unei finanțări adecvate și predictibile pentru medicamente, vaccinuri și terapii inovatoare. Aceasta presupune o abordare proactivă în estimarea bugetară, inclusiv utilizarea procesului de horizon scanning și implementarea unui sistem de bugetare multianuală care să răspundă nevoilor pacienților și să corespundă standardelor internaționale ale practicii medicale.

O transparentizare a cheltuielilor și o ajustare anuală a bugetelor în funcție de consumul efectiv fundamentat pe achizițiile bazate pe valoare atât la spitale, cât și la nivelul Ministerului Sănătății vor stimula accesul la inovație și, în același timp, vor permite creșterea numărului de persoane care beneficiază de programe de sănătate și de servicii orientate către prevenirea, depistarea precoce (screening), diagnostic și tratament pentru principalele patologii.

În al doilea rând, accesul rapid și echitabil la medicamentele nou aprobate trebuie să reprezinte o prioritate. Scăderea duratei de așteptare pentru accesul la medicamentele inovatoare (*Un pacient român ajunge să aibă acces la medicamente inovative nou aprobate la nivel european abia după 918 zile de la data autorizăției de punere pe piață la nivelul UE. Pacienții din Germania au acces în 128 de zile iar media europeană este de 517 zile¹²*), finanțarea sustenabilă a Subprogramului național

de testare genetică care facilitează accesul pacienților cu afecțiuni oncologice și hematologice la medicamente inovatoare țintite și terapii personalizate salvatoare de vieți, și asigurarea unei coerențe legislative care să ofere claritate și predictibilitate în planificarea tratamentului. Este necesară extinderea, adaptarea și actualizarea cadrului legal de derulare a contractelor cost-volum și cost-volum-rezultat, prin diversificarea tipurilor de contracte și prin introducerea schemelor de acces facilitat („managed entry agreements”); o revizuire a cadrului legal pentru contractele de rambursare, pentru a facilita accesul la terapii preventive esențiale.

De asemenea, stimularea cercetării și dezvoltării în industria farmaceutică prin parteneriate între sectorul public și cel privat, **stimularea investițiilor în studii clinice**, care au un potențial real de peste 800 mil. Euro anual, pentru sistemul de sănătate din România¹³, precum și facilitarea colaborărilor între mediul academic și industrie sunt pași vitali pentru inovare.

Într-un efort de a moderniza și a eficientiza sistemul de sănătate din România, se propun o serie de inițiative inovatoare care vizează implicarea mai activă a angajatorilor, introducerea unui model de tarifyare referențială, dezvoltarea efectivă a unor sisteme digitalizate integrate și, în același context al digitalizării și extinderea utilizării cardului de sănătate.

O altă soluție pentru diminuarea poverii financiare asupra sistemului de sănătate public, ar putea fi reprezentată de asigurările private.

12 EFPIA Patients W.A.I.T. Indicator 2022 Survey

13 Raportul Studii Clinice – investiții străine în România, IQVIA

În acest sens, recomandăm ca angajatorii să fie încurajați să ofere asigurare de sănătate, integrând serviciile de medicină a muncii în pachetele de sănătate private pentru angajați, cu scopul de a acoperi atât nevoile ambulatorii, cât și pe cele de spitalizare. Acest demers are potențialul de a asigura finanțare privată pentru serviciile medicale ale aproximativ 6 milioane de angajați, bazându-se pe cadrul existent, care deja include peste 1,5 milioane de abonamente. În plus, acest sistem permite deductibilitatea fiscală, similar cu medicina muncii (MM), menținând competitivitatea costurilor forței de muncă în România.

O altă propunere este introducerea unui sistem de tarifare referențială pentru fiecare serviciu medical, inspirat de modelul francez. Aceasta înseamnă stabilirea de către stat a unui tarif de referință pentru serviciile medicale, atât ambulatorii, cât și de spitalizare. Costurile care depășesc acest tarif ar urma să fie acoperite de asigurările private, dacă există, permițând pacienților să acceseze serviciile în orice spital sau clinică, fie publică sau privată. Acest model promovează o competiție sănătoasă între unitățile medicale și încurajează eficiența și echitatea în sistemul de sănătate, deschizând, în același timp, posibilitatea pentru instituțiile publice de a accesa finanțări private.

Totodată, în contextul situației actuale în care datele din sistemul de sănătate sunt incomplete, fragmentate, nesigure, nestructurate, nestandardizate și, de multe ori, non-electronice, un pas important în direcția implementării conceptului de "**sănătate digitală**" a fost făcut prin publicarea Anexelor la Ordinul Ministerului Sănătății pentru aprobarea Ghidului de finanțare pentru investiții specifice în eHealth și telemedicină, acestea fiind parte din Planul Național de Redresare și Reziliență. Conceptul de sănătate digitală se lărgește de la "**e-sănătate**" la cel de "**m-sănătate**" (sau **sănătatea mobilă**). Astfel, pentru furnizarea de servicii de asistență medicală se dorește a se utiliza pe scară mai largă tehnologiile ale informației și comunicațiilor cum ar fi: aplicații digitale, dispozitive mobile, conexiuni wireless și platforme tip cloud.

Dintre activitățile eligibile pentru finanțare, un obiectiv important este reprezentat de investițiile care să conducă la dezvoltarea unui cadru sistemic de guvernanță a datelor și la schimbul eficient al acestora în cadrul diferitelor instituții administrative, unități sanitare, furnizori de servicii, pacienți.

Concret, se intenționează crearea de platforme digitale integrate la nivel național pentru sistemul medical, cum ar fi:

- Platforme pentru gestionarea resurselor umane,
- Platforme pentru gestionarea documentelor, înregistrarea electronică a documentelor în registre digitale,
- Registre naționale de boli și platforme pentru gestionarea farmaceutică;
- Platforme digitale pentru gestionarea și evidența infrastructurii/dotărilor de la nivelul instituțiilor.

Ultima inițiativă se concentrează pe utilizarea cardului de sănătate existent și în sectorul privat, printr-o interconectare a sistemelor informatice publice cu cele private. Aceasta va simplifica procesul de decontare de la bugetul de stat, va asigura o trasabilitate eficientă a cheltuielilor și va contribui la crearea unei fișe medicale unice pentru fiecare pacient. Implementarea acestei măsuri va crește transparența pentru pacienți în ceea ce privește acoperirea serviciilor medicale și limitele acestora, dar reprezintă o provocare semnificativă care necesită investiții considerabile în tehnologia informației și o viziune pe termen lung.

În final, adoptarea principiilor Îngrijirii Medicale Bazate pe Valoare, extinderea accesului la servicii complexe, și colectarea continuă de date pentru îmbunătățirea rezultatelor clinice, reprezintă fundamentul pentru un sistem de sănătate sustenabil și eficient. Prin implementarea acestor măsuri și prin dezvoltarea de parteneriate public-private inovatoare, cum ar fi propunerea pentru chirurgia robotică, se pot atinge rezultate semnificative în îmbunătățirea sănătății și calității vieții pacienților din România.

Apel la colaborare între autorități, mediul public, academic, privat și societatea civilă

În vederea îmbunătățirii sistemului de sănătate din România și asigurării unui acces echitabil și rapid la terapii și servicii medicale, este esențial să se adopte o strategie amplă și structurată, care să se bazeze pe parteneriatul dintre autorități, mediul public, academic, privat și societatea civilă. Această colaborare multidimensională este esențială pentru stabilirea unei finanțări adecvate și predictibile, care să includă mecanisme proactive de estimare bugetară, dar și implementarea unui sistem de bugetare multianuală. Aceste măsuri vor asigura nu doar corespondența cu standardele internaționale, dar și stimularea inovației și îmbunătățirea proceselor de achiziții în domeniul sănătății.

Prin diminuarea duratei de așteptare pentru accesul la medicamente inovatoare, îmbunătățirea finanțării și asigurarea unei coerențe legislative, se pot aduce îmbunătățiri semnificative în calitatea și eficiența îngrijirilor medicale oferite cetățenilor. Aceasta necesită o revizuire riguroasă a cadrului legal existent și o colaborare strânsă între sectoarele public și privat pentru a facilita accesul la servicii medicale. În plus, stimularea cercetării și dezvoltării, vor constitui pași esențiali în direcția inovării și a progresului medical.

Implementarea inițiativelor inovatoare, precum implicarea activă a angajatorilor în oferirea asi-

gurărilor de sănătate, introducerea unui model de tarificare referențială și extinderea utilizării cardului de sănătate, reprezintă măsuri care vor contribui la modernizarea și eficientizarea sistemului de sănătate. Acestea, împreună cu adoptarea principiilor Îngrijirii Medicale Bazate pe Valoare și extinderea accesului la servicii complexe, vor asigura un fundament solid pentru un sistem de sănătate sustenabil și eficient. Parteneriatul între diversele sectoare implicate este, astfel, esențială în realizarea acestor obiective ambițioase, care vizează îmbunătățirea sănătății și calității vieții pacienților din România.

Consiliul
Investitorilor
Străini

**Investițiile în sănătate
sunt investiții
în viitorul României**

Finanțarea sistemului medical